

05.05.22

En udviklingsorienteret
kulturpolitik kræver
risikovillige fonde

Debatindlægget på Altingets hjemmeside.

Fondenes rolle i samfundet bør være genstand for fortløbende undersøgelse og eksperimentering. Vi bør ikke forstå deres magt og indflydelse som én ting, men som resultat af hvad de gør og de økosystemer de medskaber. Derfor skal debatten om fondenes rolle, være en del af en bredere samtale om hvad vi fremover vil på kunst- og kulturområdet.

Ove Kaj Pedersen, politolog og professor ved CBS, udtalte for nylig til a/nordic, at kulturpolitikken i Danmark ikke "findes som et selvstændigt politikområde. Den er synlig på andre områder, som for eksempel i beskæftigelsespolitikken i form af inklusion og i udlændingepolitikken i form af integration osv." Den større samtale vi bør have, er derfor hvordan vi kan komme ud af den kulturpolitiske stilstand vi befinder os i, og i retning af en grundlæggende mere udviklingsorienteret og eksperimentel kulturpolitik. Denne tilgang vil udforske nye mulighedsrum for kunst og kulturområdet gennem partnerskaber på tværs af private, offentlige og civile skel.

I USA ser vi lige nu en ny bevægelse kaldet metascience, der udvikler nye forskningsinstitutioner og finansieringsmekanismer. Bevægelsen er bl.a. vokset frem som resultat af økonom, Tyler Cowen og Stripe CEO, Patrick Collison's Fast Grants. Fast Grants formål er at finansiere forskning om covid-19 og gøre det *hurtigt*. Med hjælp fra et hold yngre forskere, sendte de deres første midler ud blot 48 timer efter deadline for at indsende projektforslag. I 2020 rejste de \$50 millioner og støttede mere end 260 projekter. Fast Grants formål var, udover at bidrage til at afværge covid-19 og dets følgeeffekter, også at løse problemerne ved at forskere bruger over 40% af deres tid på at skrive fondsansøgninger, ofte venter op til 7 måneder eller længere på svar, og når de så endelig får svar, ser at langt størstedelen af støtten tilfalder ældre, etablerede forskere.

Er der noget i en dansk kontekst, der taler for samme hastighed og lignende eksperimenter? I UKK vil vi sige: ja, hvorfor ikke forsøge os med lignende indsatser på de mest akutte problemer vi står overfor? Hvis vi f.eks. allokerer "blot" 2% af de 22 milliarder (440 mio. kr.) der samlet set tilgår kunst og kulturområdet årligt, til eksperimenter, nye partnerskabsformer og helt nye måder hvorigennem kunst og kultur kan engagere sig i samfundet og de problemstillinger vi som samfund står overfor, vil vi se en eksplosion af læring og erfaring som resultat deraf.

Med de perspektiver in mente, foreslår vi følgende opmærksomhedspunkter:

Billedkunstheltet som økosystem

Der er et stort fokus på at finansiere enkelte aktiviteter, projekter, produktion og indkøb af værker, men vi vil kunne se højere kvalitet af førnævnte, hvis vi supplerede det med et fokus på udvikling af billedkunstheltets økosystem og strukturelle dimension. Det ville kræve en kortlægning af de aktører og støttefunktioner, der udgør billedkunstheltets økosystemer og derpå en samtale om manglende funktioner (f.eks. Kulturens Analyseinstitut som svar på behovet for mere data), sammenholdt med de retninger, vi gerne ser feltet bevæge sig mod.

Eksperimenterende indsatser og partnerskaber

Som nævnt her i Altingets debatserie, viste covid-19 at koordinering på tværs af offentlige og private aktører kan drive vigtige dagsordener. I UKK mener vi, at vi bør udvikle

lignende eksperimenter, når vi har at gøre med vilde problemer som manglende aflønning af billedkunstnere og freelance kuratorer, grøn omstilling og bæredygtighed, manglende diversitet på div. parametre (indkøb af billedkunst, bestyrelsesniveau, praksisformer, m.m.). Partnerskaber og koordinerende indsatser er en forudsætning for, at vi som sektor kan begynde at rykke på dagsordener af større karakter, og deri ligger nye roller for dels de private, men selvsagt også offentlige fonde, institutioner, billedkunstnere, m.fl.

En ny type samtale

En forudsætning for de to ovenstående punkter, er at vi på billedkunstheltet starter en ny type samtale; i hvilke retninger vil vi bevæge vores felt og hvorfor? Hvilke dagsordener så vi gerne billedkunstheltet have et øget aftryk på? Og hvordan kan vi sammen realisere de ambitioner?

Risikovillig kapital

Et underpunkt til ovenstående, er at risikovillig kapital er en nødvendighed. De private fonde har tradition for ikke at støtte drift i Danmark, men hvis vi ønsker udvikling og nye institutionsformer, må vi også finansiere det. Her kunne private fonde oprette puljer, udviklet i tæt dialog med feltets aktører, for at drive porteføljer af eksperimenter og udviklende aktiviteter. Med mindre fokus på præcis hvad midlerne bruges på, og mere fokus på hvad de tilvejebringer. Det vil dog kræve at fondene gør op med ideen om, at de er uafhængige. Vi er alle lokaliseret i feltet med tildelte eller opnåede grader af magt og indflydelse, så spørgsmålet er hvordan man forvalter sit ansvar og bringer transparens til sine handlinger. Én måde at brede sin magt ud på er at udvide dialogen og tage flere beslutninger i tæt dialog med feltets aktører.

For at opnå en reel og mere divers kulturpolitik vil det kræve øget risikovillighed fra alle parter, nye samtaler og koordinerende indsatser på tværs af sektorerne i samfundet, hvor fondene har en unik mulighed for at skubbe på udviklingen. Men fondene kan selvsagt ikke stå alene i en proces, hvor alle aktører bør anerkende deres rolle i et økosystem, og det ansvar, der følger med for at rette op på problemer og bidrage til udvikling.